

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra
a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor v. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
Ara évnegyedre 3 R. o. é. Hirdetési ár: négyhados sorát először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. é. m. minden hirdetés után 80 kr. bányegdíj. Előzetes s hirdetés a kiadó hivatalnál keseltetik.
A „Közlekedési” cikkek sora után 2 R. o. é. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középuteza, STEIN J. könyvkereskedése.

Közlöny, dec. 3.

(D) Alkalmassint egész Európát, de kiti-
nőleg leginkább Franciaországot meglepte
Anglia egyenesen tagadó válasza Napoleon-
nak a congressus irányábani felhívására.

Orosz- Poroszország és Austria elvileg el-
fogadták azt, oly fentartásokkal azonban, a
melyek a Napoleon által készített terv kivi-
hetését már a principio lehetlenné tették volna.
Anglia a megkerülő utat sem kereste, hanem
egyenesen ment a kérdésnek, és a résztvételt
cathgorice megtagadta.

Hol kereshetni ezen magatartás indokát?

Anglia még szerencsésebb szokott lenni a
diplomatiái harcokban, mint a csatatéren; ő
éleselméjű, mely belátása diplomatiája által
rendesen vezérszerepet visz a congressuson;
ő a zavaros kérdések első közvetítőjeül min-
dig a congressusok eszméjét vallotta és fo-
gadta el; ő a legutóbbi időkben annyiszor
emlegetett kibékítő congressus eszméjét min-
dig pártolá, s mi lehet oka, hogy most egy-
szerre ez eszmének ellene szegül.

Mindenesetre e magatartás legvalószínűbb
alapja az, hogy Napoleon trónbeszédje a con-
gressus alapját úgy írta körül, mikép kiti-
t, hogy az nem legitim, hanem egyenesen for-
radalmi, és éppen azért oly alap, melyen
minden elatottat kérdések is felmerülhetnek,
s Európának ma is már bomladozni kezdő
nyugalma csak nagyobb felzavarásnak lehet
kitéve, oly kérdések felbolygatása által,
melyek a népek kedélyére élénken hatnak, s
a hatalmasságokat évszázadon át megalapított
vívmányaikban igen könnyen megháborítják;
Európának pedig a jól roszul, de megszokott
helyzet helyett, egy oly problematikus jövőt
készíthetnek elő, hogy a kívánt béke helyett
tán nem is képzelt zavarok következhetnek
be.

Egy ily, mindent felhánytató kész con-
gressus, s a benne mulhatatlanul felmerülő
radikál eszmék villanyos hatással lehetnek a
népek nemcsak szabadelvű, de szélsőbb s fel-
forgatásra kész rétegeire nézve is, s ennek
megfontolása vezethette arra a diplomatiát,
hogy egy béke congressus, melyre Európának
tagadhatlan szüksége van, ma már jórészt a
lehetlenségek sorában áll.

S e lehetlenséget leginkább Anglia idéz-
vén elő, hol kereshetjük e magatartásának
legközvetlenebb indokait?

Anglia a szabadság hazája, ott nem fel-
nek a vélemény nyilvánításától, mert ott a
trón a nép közvéleménye által kormányozván,
semmisetre sincs kitéve a forradalmi szenvedé-
lyeknek. Ennélfogva London mondhatni az
európai népek vélemény-áryalatának nyílt-
piacává vált. Míg Európában nagy részint a
kormányok csak tapogatóznak a népek han-
golata után, addig Angliában mindenki nyíltan
hirdeti eszméit, s a belső rend érdekében
a kémrendszerre sincs szüksége, mert az élet,
az eszmék s a pártok nyitva állanak előtte,
s tudja mindig a kormány, hol lobbán fel
egy szikra, a melyet el kell oltani.

A vélemények e nyilvánossága foly ott a
külügyi kérdésekre nézve is, a kormányok s
népek minden ányalatai jelenkeznek ottan,
részint a subventionált lapokban, részint a
szabad gyülekezetek, meetingek szónoklatai-
ban.

E nyilvánosság által láthatja egyszerre vi-
lágosan Anglia, hogy a congressus eszméjé-
hez minő reményeket kötnek a népek legszél-
sőbb pártáryalatai, és a forradalmi szenvedé-
lyek miatt Napoleon kezdeményezései min-
dig éppen azért gyanusok a legitim hatalmak
előtt, mert a császár maga néhány év előtt
nyíltan kiindította, hogy ha trónjának érde-

ke s népének java kívánja, ő nem haboz
felzaklatni az európai forradalom furiáit is.

Talán e politikának lehet köszönni, hogy
az európai népek s kormányaik közti viszá-
lyok kiegyenlítésénél rendszerint lerontólag
hat a francia politika, a minek mi is vilá-
gos jelét láttuk 1861-ben, midőn az ország-
gyűlés felosztatását leghöbbsen éppen a fran-
cia képviselő pártolta Bécsben.

Anglia most legelőbb beláthatá, hogy Na-
poleon trónbeszédjére a forradalmi szellem
azonnal megmozdult. Hogyan szerepelt Maz-
zini propagandája ott, elég idéznünk erre
nézve a bécsi francia hetilap a „L' inter-
prété” következő értesítését:

„Mi azt hisszük — írja a „L' interprété”
— hogy a háborút kikerülni lehetlen. A leg-
kisebb összeütközésre akár keleten, akár Eu-
rópában, ki fog az törni; egyfelől a viszály,
másfelől a nagyravágás igen könnyen álta-
lánossá tehetik azt; azon forradalmi szellem,
a mely működik Londonban, Párisban, Tu-
rinban a háborút féltelmessé s retentővé vál-
toztathatja. Ha hinni lehet bizonyos híreknek,
a melyek legközelebből Mazziniról terjednek,
egy legközelebbi emlékezetes határidő már
ki is volna tűzve az explosiora. Annyi bizo-
nyos, hogy Mazzini elhagyta Londont, Svájcz-
ba indult. Pár szót ez emberről, a ki remje
a hatalmasságoknak. Irják nekünk, hogy a
nov. 5-ki trónbeszéd óta Mazzini mind inkább
szövetkezik a Tuileriakkal. Legbuzgóbb párt-
felei közül néhányan egy londoni nagy gyű-
lésben az ő jelenlétében szónoklataik közt
ezt mondták: „Napoleonnak nem kell aggód-
nia e perczen a democraták miatt, mi men-
ni hagyjuk őt s figyelemmel kísérjük műkö-
dését, de ha ő hátrál, élete egy hajszállon függ
s e hajszál kezünkben van. Mi megegyeztünk
Mazzinival, mint sem tenni az ő élete ellen,
mert ő lealázta s bizalmatlanná tette Európát,
a szent szövetséget s az 1815-ki kötetést se-
misnek nyilvánítván, s midőn ő Lengyelor-
szágot visszaállítani törekszik, mi semmit sem
teendünk, a mi célját akadályozza. Az ola-
szok birják ígérését, hogy Velencéhez jutnak
s Rómát birni fogják rövid idő múlva. Ő se-
gíteni fogja a velencei olaszokat Austria el-
len. Nekünk el kell fogadnunk e programot,
mert Napoleon a mi ügyünkben fárado. Ő ki-
engeszteli december 2-dikának, e gyászos nap-
nak is vétjét, melyet mi elleneink vérével
tisztára mosunk.” Mazzini a mint ott nyíltan
beszéltek, jelenvolt e gyűlésen, egy pamphlet
tett tartva kezében. Ezen gyűlés határozata
volt fellázítani Velencét, Magyarországot,
Galiciát, és a dunafejedelemségeket, s le-
hánytani a porosz királyt, s a Palais royal
gyűlti a pénzt s eszközöket Mazzini részére e
terv kivitele végett; ő maga egyenes közle-
kedésben áll a velencei és magyarországi
főbb forradalmárokkal. És ennek fő oka az,
mert a „vörös herceg” elcsüggedve a felett,
hogy sem Lengyel, sem Görögország, sem
Mexiko uralkodója nem lehetett, kíváncsi vol-
na látni, hogyan illenek fejére szent István
koronája, csakhogy valjon, mit mond aztán
erre bizalmas barátja Crouy-Chanel, a ki ma-
thematikailag bebizonyítja, hogy ő magyar ki-
rályi ivadék? Risum teneatis. Azonban a mi
éppen nem nevetendő, az, hogy complottok
léteznek, és hogy a forradalom készült Európa
felforgatására.”

Igy ír a bécsi lap s meglehet, hogy ré-
mes veszélyt abban lát, a mi nem egyéb pusztá
zajnál s fenyegető demonstrationál, de a fen-
említett democratá gyűlekezet mégis meggyőz-
heté az angolokat, hogy Napoleon trónbeszé-
djéhez, és így a congressus eszméjéhez a leg-
szélsőbb pártok nagy reményeket kötnek, s
hogy e szerint a congressus a helyett, hogy

esillapítólag hasson Európára, inkább felfogja
költetni a forradalmi szenvedélyt, a mely egy
idő óta a kormányok erélye által el van fojtva.

Azt hisszük, nem csalódunk, ha feltesz-
sük, hogy a forradalmi elem ilyeszerű fellé-
pése lényeges befolyást gyakorolt Anglia ma-
gatartására.

Mindenesetre igen fontos fejlemények, fel-
tűnő jelenségek mutatkoznak a világkérdé-
sekben, és méltó minden mozzanat arra, hogy
olvasóink éber figyelemmel tanulmányozzák,
és mi erők szerint adjuk kezükbe a felme-
rülő kérdés hajszálait, a mire teljes igyeke-
zettel törekvünk.

A pietismus mint népnevelő.

A „Pesti Napló” october havi folyamában
tervet látunk egy intézetre, mely elég nagy-
szerű és közhasznú irányú. Melyben a többek
között a kalmass népnevelők is képeztetnének,
nehogy a népnevelés hanyatlana a nemzet stí-
lyedését vonja maga után. Valjon hányadik
terv ez a népnevelés érdekében, s létesült-e
mindentek egy, a mint terve volt? Bármily
kézzelfoghatólag legyen kimutatva az alaptörke
életerméthe, mégis bajos annak eléállítás.

Addig pedig a míg létesülne félbe szerbe
is, népnevelőre különösen szükség van, még
a Királyhágon túl is, annál inkább nálunk,
hol a népnevelés szörnyű primitív állású, any-
nyira, hogy egyházaink jobb részében — mi-
vel több a szegény — névkönyveink nem azt
mutatják hány tanul, hanem azt, hány oskola-
képes lenne. Oka, részint a szülők makacs-
sága s ennek következtében az egyházi és
világi hatóságok, mivel nem szorítják rá az
illetőket, részint egyházaink szegénysége, mert
nem képes egy népnevelőt, legyen az pap,
levita vagy mester, egy eltartani, hogy a nép-
nevelésnek szentelhesse idejét, életét, az anyagi
gondok miatt.

Az említett terv tehát csak a kedvező
anyagi állású egyházakról gondoskodott s még
inkább a nagy városokról, a hol tövös lenne
ugyan kivitele. De mi itt a Királyhágon innen,
létesülése feletti örömlünk csak egy jár-
nánk, mint a mostani holdvilágos estvék győ-
nyör élvezetével — megfázánk.

Általános s olcsósága miatt mindenütt ki-
vihető tervet, olyat különösen, melynek hord-
ereje még szegény egyházainkban is felele-
venitese nemcsak a vallásos, de a nemzeti életet
is: irodalmunk terén mivel még nem láttam
— én legalább — egy régi, elavult eszmét —
nem tervet — akarok feleleveníteni, mely ké-
pes lenne mégis — viszhangra találni — az
ily nemű tervekérti aggodalmakat megszünt-
teti, s megkímélni sokat a fejtöréstől. „Ez a
pietismus! világi nagyjaink s birtokosaink
pietismus.” Hanem a világért sem a Spener
modorban, a collegia pietatis-t akarom vagy
is óhajtom életbe léptetni. Csak a nyilvános
isteni tisztelet, vallásos eszelekvények, s egy-
házi élet iránti kegyeletes korát őseinknek
akarnám újra élni, melybe nemzeti életünk is
batalmasabban nyilvánult nemzeti fejleméink
alatt. Hogy e kor lettintével nemzeti mint egy-
házi életünk a morpheus karjaiba dült, pi-
beni multja babérjain, azt tudjuk; mit szin-
tén azt is, hogy nemzeti életünk, mivel a po-
litikai élet felszenderében nemcsak rénképek,
de később a jobb jövő reménye által is nyug-
talanítva korán ébredt volt, míg egyházi
életünk Epimenidesi hosszú álmából — a Ki-
rályhágon innen — csak most akarna ébre-
dezn. Más erkölcsöket találva, mint őseink
korában. Az alkotmányos önkormányzás, kép-
viselő nemcsak a politikai életben szorítottat
szűkebb körre, hanem egyházi életünkben is.
Ott az absolutisták, itt a hierarchicus ten-
denciák léptek volt előtérbe. Az absolut ha-
lom elégtelenséget, a másik vallásos közönyt
okozott, s ennek következtében meggyíntek
a nép, illetőleg a nemzet stílyedésének egye-
dül oka.”

S mitán ezek megszüntek? mi az oka
mégis, hogy vallásos életünk úgy, mint a nem-
zeti, nem hogy emelkedne, hanem süllyd;
mind szellemi, mind anyagi szempontból véve.
Mert hievinak nemcsak a tudatlanságba merül-
ő hova tovább mind inkább, hanem a ré-
szegségbe is, ennek következtében erkölcsi al-
jasodásuk és elszegényedésük oly nagy mérvben

halad s oly általánosan, hogy azt feltartóztatni
a hatóságok intézkedései sem tehetik már.
Oka e süllyedésnek az, hogy egyházi elődeink
magatartása által elidegenített világi nagyjaink-
s birtokosainknak, bár még átlátták, hogy
visszavonultságuk az egyházi tevékenység ter-
éről nemcsak a vallásos, hanem nemzeti éle-
tünk nézve is káros hatású, „nincs vissza-
adva törvényeink által biztosított helye s be-
folyása, törvényhozásunk s anyaszentegyhá-
zunk kormányzásába.” Elvileg van még csak
elismerve e régi jogosultság. Egyházi rendünk
befolyására feltékeny talán? Törvényeink régi
kerékvágásában fog haladni azután is egyházi
életünk, az érdem akkor is ki fog tűnni s csak
a józan ész fog kormányozni akkor is; ez
előtt pedig meg kell hajolnunk, ha Nazaretből
jön is. (Nazaret itt a világi rend; nem akarok
félreértetni.) Vesszünk az igaz, jogtalan tul-
nyomó befolyásunkat elveszítjük, de összeol-
vadva — mint régen a két elem — nemzetün-
ket s hazánkat mentjük meg, a mit magunkra
tenni képtelenek vagyunk. Igazolja állításom
egyházaink jelenlegi állása s a kiveszett egy-
házak sokasága.

A dolgok ily állása után világi nagyjaink
s birtokosaink pietismusát, mint egyedüli men-
tő felmutatni nemde különös? Hanem azon
meggyőződésre juték, bár rövid idő alatt is,
hogy egy jogérzet sérelme, hol a nemzet, ha-
za, egyház érdeke kívánja, önként hátrérbe
vonult nagyjaink s birtokosaink jobb részé-
nél. Talán ebbe biztak régen, mikor a po-
litikai légtör nyomasztó volta miatt nagyjaink
az egyházi térről is visszavonulva, az egy-
házi tanácskozások köre szűkebbre szorítat-
tott? Pedig a világi nagyok s birtokosok be-
folyása az egyházi életet a legabsolutistiusabb
korban is nemcsak felvirágoztatni képes, ha-
nem annak autonómiaját is biztosítja, mint túl
a Királyhágoni meggyében történt közelebből.

A lajhán tñli lapirodalom magatartásán
ne csudálkozzunk tehát, hogy a tényleges ál-
lapotot igyekszik védeni, a jogfolytonosság
elvének elméletilegi megtámadásával, míg a
legsabababb elvű egyház önkormányzatát bi-
ztosító jogokkal ugyan az történiük: talán egy
emanationalis systemánál fogva? mely romba
dönti egyházainkat s következve e hegyek közé
szorult töredéket nemzetünknek.

A magokra hagyott egyházi előjárásá-
gainknak semmi befolyásuk e népre, míg a
világi tekintélyek által támogatottak mindent
kivihetnek. Volt s van alkalmunk meggyőződni
arról, hogy nemcsak a legkisebb egyházi te-
endők, de a mi semmibe sem kerül, a tem-
plom-gyakorlásra sem birhatók hievin, ha-
bár minden tehetségünket s igyekeztünket
előszedjük nemcsak kedélyre s akaratjára,
hanem elméjére is hatni; hasztalan, mert a
mely népből nemcsak a vallásos kegyelet,
hanem a nemzeti önértet is kialsott a tudatlan-
ság miatt, nincsen indok, melylyel arra hatni
lehesen egyéb, mint nagyjaink s birtokosaink
tekintélye s befolyásával.

Az alföld legalsó rétege keresett bérceink
között mendedek, a tél zivarárai s az inség
előtt futva s miután vendégszeretetre talált, a
vallásos élettel a nemzeti is lendületet vett.
S meggyőződhetünk, hogy e nép műveltsége
mostani színvonaláig sem emelkedhetne hi-
veink tízedek múlva s talán soha a mostani
haladás mellett; de az alföldi népek is még
sok társadalmi erőnyekre levén szükségbe, nem
hiában sürgetik ott is a népnevelést: a mi
nálunk szükségfeletti, mert hasztalan. Az egy-
ház szolgálatait önfeláldozása, ha reményt
nyújthatna is a jövőre, mit sem segíthet az
a jelenben. Mert míg egy új, méltóbb nemze-
déket nevelhetnek, a mostani könnyen elve-
szítjük, a melynek immár a görög kath. pa-
pok miséje s a zsidók utolsó reményeségei.

Nem képelek tehát népnevelőt, bár hol
nyerje is képeztetését, ki e népre a józan
ész egyszerű indokaival hatni tudjon. Mert
hogy egy nép az igazat, a vallásos vagy tá-
rsadalmi életben fel tudja fogni, arra szükség
először a józan ész, a babonák s tévelygés-
sektől ment józan ész, és szükséges a mű-
veltség bizonyos foka. Minden kiskoru nép-
osztályra a tekintély bir a legnagyobb befö-
lyásu, ezt kell felhasználni, a midőn őt fel-
akarjuk emelni a porból, különben ugrás lesz
fejlődése történetében, s azzal pedig nem ha-
mar békült ki az emberiség soha. E tekintély
pedig a világi nagyok s a birtokosok pietismus-
a, a melylyel egyedül menthetők meg egyháza-
ink hívei s nemzetünknek a vármegyéken

szétmálolt töredéke. Őseink pietizmusát fel-leveníteni, a mikor t. i. „ugy érdekeltek a vallásos dolgok nagyjainkat, még fejdelmeinket is, mint a papokat“, bonfui s nemzeti erény lenne most is, habár napjainkban mindenre ráfogják, mivel régen is az volt. Nem csak templomokat építettek a nép számára, hanem magok is eljártak abba, s példájuk vallásossá téve a népet. Nagyjaink s birtokosaink kegyessége eléggé nyilvánul az áldozatkészségben most is, de ez nem elég, ha például adásuk, erélyükkel arra mit sem ügyelnek, hogy valjon áldozatkészségük a kívánt sikert eredményezi-e vagy sem.

Ez eszmé valóistása eléggé egyszerű, egyszerűbb népevelési eszközt gondolni sem lehet, jobbat sem, mivel nem igen van községhazánkban, amelyben a mivelt osztály képviselve ne lenne, főrangunk vagy birtokosok által. Tehát mindenütt kivihető, mivelt még a hol a birtokosságnak híre hamva sínos, oda is nagy befolyású lehet egy egy szomszéd földes ur. S ha hatni akar, inkább tud hatni, mint-ha Crtisostomos beszél nekik vagy bár ki is, még pedig csupa példa adása által, mivel a pietizmus mindig ragadós volt, s az is lesz örökké. Mindenütt kivihető, a leghatalmasabb s legolcsóbb népevelési eszköz, fáradságot is keveset igényel, s még is idősebb hárs mily népevelési terveknek. A gyakorlati életben, egyházamban tényleg látom igazolva, hogy világi nagyjaink pietizmusa képes halottaiból is föl-támasztani a vallásos és nemzeti életet.

Vagy talán az eszmék fénylőzéséhez szókott korunk csak a nagyszerű eszméken s tervekben kapkod s az ily elkopott eszméket letenni engedi öökre, mivel az új s különféle népevelési tervek közt kényes s kedve szerint válogathat. Nem; korunk nem téveszteti szem elől azt, hogy „a népevelést gépszerű intézkedések által vezetni nem lehet soha.“ De nemzettünk nagyjai, kiket közel ből érdekkel az, mintán egy ily nemű intézetet felállítottak, nem bízhatják a népevelést csak a arra, fel kell ügyelniük s példájukkal hatniok szűt telen annak bátyosabbá tételére az egész nemzeti létre nézt; mert különben mit sem ér az áldozatkészség és mostoha kezekbe került a nemzet közérdeke s jólléte.

Egy intézet, mondom, bár mily nagyra nőjje ki magát a köz adakozás útján, s bár mily virágzó állapotra jusson, még is hogy képes legyen egy-magára a népevelést állandón föl-iragoztatni „képzett nevelők elátlitása által“ gondolni is képtelenség. A hallei árvák háza, melyhez szerveztetve hasonlítana a tervezett intézet, műveltebb nép között annál-kább emelhet a nép műveltségét. Nálunk a képzett nevelők egyénisége kevés reményre jogosít nagyjaink pártfogása, támogatása nélkül; mivel néptünk jobb része, mint mondám, kis kora.

A világi nagyok s a birtokosság pietizmusa tehát, ha ily nagyszerű intézeteink léteznének, még is szükséges lenne. Miveltebb vidékeinken s még a városokon is megtenni hatását, a

vallásos közöny korában. Igaz-vagy al-pietizmus legyen az, mindegy, e ak hogy azon célt, a melyre törekünk „a vallásos élet által, a nemzeti életet emelni“ elérhessük. E'et'ekérdeztünk ez napjainkban, a mikénti megfajtás a mostani nemzedék kezében letéve; nemzettünk jobbjá, valódi nagyjai kimutatták a kört, me yet be-tölteni minden világi nagyok s birtokosoknak mulhatatlan szükség, ha a bonfui néve méltó akarnak len i. Ekkor aztán elmondhatjuk önérzettel, rajongás nélkül is a nagy Szeche-jelszavát, a mi szinte idő előtti még, „e nem zet nem volt, hanem lesz.“

Azon nézetből írást az említett terv olvasásakor fölmentült észrevételeimet, hogy ha a népeveléshez szólnak, úgy tegyék azt s olyan tényezőket állítsunk elő, hogy ne csak új légvárakkal szaporítsuk nagyszerű terveinket hanem gazdagítsuk a jeleket százazrek nélkül is.

Mátyás Zsigmond,
czegei lelkész.

A holsteini képviselők szözeata a német szövetséggyűlésben.

A holsteini képviselők f. hó 24-kén Hamburgban egy nagy ülést tartottak, melyben először határozta, hogy a német szövetséggyűléshez egy szözeat fog intézteni. Ezen szözeat egész terjedelemben így hangzik:

„Magas szövetséggyűlés!

A jelen válságos perczben nincsenek egybegyűlve a holsteini rendek, mint a hercezség alkotmányos képviselői s így nem léphetnek fel országunk jogai s érdekei mellett; a képviselők csak az országfőjedelemtől a kormány felbírása folytán gyűlhetnek egybe. Ezen körülmények között a holsteini rendi gyűlés alólított képviselői s küldöttjei, a megválasztatásuk által reájuk ruházott bálomra támaszkodva, lelkiismeretükben kötelezve érzik magukat, a következő legalázatosabb előterjesztéssel járulni a magas német szövetséggyűléshez.

VII. Frigyes dán királynak f. év s hó 15-dikén történt halálával kihal az oldenburgi ház idősebb ága. A legkitűnőbb jogtekinélyek nyilatkozata szerint a schleswig-holsteini hercezségek trónjára most a Schleswig-Holstein-Lauenburg-Augustenburg ház van hivatal.

Az 1853-ki jul. 31-ki trónörökösödési törvény szerint azonban az örökösödés a schleswig-holst-in-sonderburgi herceget Keresztélyt s ennek Ljiza Vihelmina Friderika Carolina Augustia Julia, született hesseini hercegnővel való házasságából eredő férfi utódját illetné s a herceg már el is foglalta a dán trónt. Ezen trónörökösödési rend, min köztudomású dolog, a lund ni szerződésen alapszik.

Valamint azonban egy német tartomány trónörökösödési rendje nem változhat az európai hatalmak szerződése által; úgy a londoni jegyzőkönyv sem e előzhatta azt, melynek aláíró nagy hatalmasságai csak arra köteleztek magukat, hogy Keresztély herceg s törvényes

fiutódai örökösödési jogát elismerik, a nélkül, hogy annak garantizációját magukra vállalnák. A jogilag fennálló örökösödési rend azonban semmi esetben sem változhatik meg az érdekelt ország megegyezése nélkül.

Ezen alapelv az újabb időben még mindig alkalmaztatott azon számos esetekben, a melyekben a trónörökösödési jog változtatásáról volt szó. A dán királyi kormány is elismerte ezt az alapelvet, hogy az említett trónörökösödési törvény tervezetét az ország alkotmányos képviselőinek, a dán országgyűlésnek előterjesztéssel határozathozatalra végett, és csak ennek bekegyeztetett jóváhagyása után szentesítette és hirdette ki azt, mint törvényt. A hercezségek rendei ellenben mindenütt nem szözeattal fel bekegyeztetésként, és a holsteini rendi gyűlés e miatt ismételve órást nyújtott le. Ehhez járul, hogy az augustenburgi ág lemondása a hercezségek trónjának örökösödési jogáról nemcsak hogy nem következett be sőt ellenkezőleg, ezen ág tagjai nyilván beadták tiltakozásukat a londoni szerződés és a reá vonatkozó örökösödési törvény ellen. Mindezen kétségeket végre még csak szaporítja és erősíti azon körülmény, hogy az 1858. febr. 11-ki német szövetségi határozat folytán a kormány magát feljogosítva érezte, 1858. nov. 6-ki patense által Holsteinra nézve nemcsak az 1855. oct. 2-ki összállománnyt, hanem még az 1854. jun. 11-ki holsteini alkotmány 1-6 §-ait is felüggesztetni. Azonban az alkotmány 1. §-sa nyilván vonatkozik a trónörökösödési törvényre, mint a holsteini hercezségnek Dániával való tartós egyességének aljára.

De a magas német szövetséggyűlés által érvényre emelt alap, a mi miatt az 1 §-nak mint Holsteinra nézve nem kötelezőnek föl kelle függesztetnie — mivel tudniillik az ország alkotmányos képviselői annak tartalmára nézve előbb nem hallgat attak ki — egész hasonló módon összeegyeztik magával a trónörökösödési törvénnyel, s ugyanazon kötelező erővel érvényes Scheswig hercegre is. Hogy ezen állapot minő viszályokat s a közérzetnek megbántását vonná maga után, fölösleges bővebben magyarázni.

Ugyanazon időben, midőn a magas német szövetséggyűlés, hogy a német hűségeket alkotmányviszonyaira vonatkozó ismert szövetségi határozatot kieöszakolja, az ország kormányának ezen szövetségi végrehajtást határozta, az ugynevezett birodalmi tanácsnak, mely lényegesen a Holstein és Lauenburg hűségekre vonatkozó az 1853. febr. 11-iki szövetséggyűlési határozat által megszűntetett 1855. oct. 2-ki összállom alkotmányi határozaton alapul, és a mely ez által tényleg annyira módosítva van, hgy jogilag létezői megszűnt, a dán királyságra és Schleswig hercezségre vonatkozó alkotmányt terjesztett előbe, melyet az érintett birodalmi tanács elfogadott és hiteles tudósítások szerint IX. Keresztély király által szentesített is. E törvény által Schleswig hűségeket a dán királyságba bekebelezése végrehajtatik. Ez elle-

ne mond tehát az alapos jogoknak, valamint a királyi kormány által az 1851. és 1852-ben adott világos ígéreteknek. E törvény szerint a viláóságban alig lehet szó arról, hogy a hűségei politikai jogainak valami jelentősége legyen.

A fentebbi elégségs s lesz arra, hogy azon állításunkat igazolja, mi zerint országunk jelen állapota a lehető legnagyobb mérvben veszélyeztetve van. E szűkségben nem marad más út, minthogy a magas német szövetség védelméhez folyamodunk.

Bizalommal fordulunk tehát a magas német szövét egygűléshez azon ép oly sürgető, mint alázatos indítvánnyal:

„Mélőztassék mielő előbb alkalmas intézkedéseket tenni, hogy a hűségei jogai és a legmagasabb német szövetség maga a komolyan fenyegető veszélytől biztosítva legyen attól, ne-hogy a határozat az erőszak, nem pedig a jog javára történjék.“

E kérvényt 40-en írták alá a most jelenlevő 50 rendi képviselő s 23 helyettes közül.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Az erdélyi vaspálya ügyének házálásztási általi akadályozását a „Glocke“ a legelőkelőbb sajnálattal hozza fel, mert az a birodalomra nézve nagy kereskedelem-politikai, Erdélyre nézve pedig viláóságos életkérdés. Mintán az említett lap felsorolja mindazon stadiumokat, melyeken az erdélyi vaspálya kérdése át kellett hogy vergődjék, így végzi: Midőn az állampályák utolsó zavaros korszakában nyakra-főre osztogatták az engedélyeket és pedig oly pályákra, melyeknek alig volt több mint helyi érdekük, mert nem estek a világhereskedelemi volna, minden állambölcsesség és kereskedelem-politikai igények ellenére a Brassónak vezetőnd erdélyi vaspálya kiépítésének engedélye megtagadtott. Egy vaspálya Bécsből Brassónak irányozva, s melynek kiindulási pontja Galacz lenne, nem is számítva Erdélyre való jótékony hatását, nemcsak élénk kereskedelmi forgalmakat nyitotta volna meg újat a dunai-fejedelemségekbe, hanem a politikai rokon-szenveket is egy egységes nagy Austria irányában felébresztette, s megszállárítottta volna inkább, mint ezt eddig a legloyálisabb engedelmények tették. Az állampályák burocratiens kereskedelmi politikája az erdélyi pálya előkelő elnapolásával sem pénzűtőket, sem sympathiákat nem nyert meg Austria számára.

— Bécsi lapok hírei szerint a birodalmi tanács mostani ülészaka szombaton, folyó hó 19-dikén ünnepélyesen befejeztetik. Ö Felsége a császár az udv. palotában, a korona-teremben fogadja a birodalmi tanácsosokat, minél a császárné ö Felsége, az összes főhercegek és főhercegnők jelen lesznek. A várterem két gyalogsági zászlóalj üdvözlésekkel kíséri a trónbeszédet.

— Nagyajtai Kovács István kir. közügyigazgató, veterán történészünk, 8 évi ta-

előtte egykori álmai, csak hogy nem az ő számára valósultak meg.

Szegény Ágnes! valóban boldogtalanabb volt, mint amaz elhagyott viskóban.

Ott a mindennapi gond elfoglalja minden gondolatját; nem volt ideje összehasonlítást tenni a lehetőség és a valóság között. Meszebb is volt az egykor álmodott tündérvilág, minthogy józan észszel vágyhatott volna utána. Most előtte van minden, csak hogy nem az övé!

A grófné estélyeket adott. Ágnes a mellékszobából nézte üveges ajtón át. Összehasonlítgatta magát az estélyi részeseivel, és minden összehasonlítás egy keserves gyölk volt szívének. Milyen hanyagul öltözik az a Vilma bárónő! Volnának csak övéi azok a drága csipkék, majd megmutatná, hogy kell felhasználni a szépet. Hermina grófnőről azonban be kell vallania, hogy könnyebben tánczol, mint ő. Haj, neki sok ideje volt rá, hogy elfelejtse! Aztán mit is érne szép tánczával, ha ki van zárva a finom körökből. Más körhöz ő nem tud hozzá szólni. Véczei Janka is ott van, kinek apja sem gróf sem báró, még is a legdelibb magnás fiu stürög körülette. Erre gondolt ő is ifjú lányka korában és bizonyosnak hitte volt vágya valósult!

Haj, nagy tényező az a pénz! Többet ér észnél, szívnél, mindennél többet ér. Vagy ha nem is ér éppen többet, mindenesetre ez a világító lámpa, mely mellett észrevehetők a máskeppen sötétben maradóbb kincsek: az ész s a szív. Mégis, mégis — fűzé tovább gondolatát Ágnes — hátha még lesz az ő szerencséje is. Hány példa van már rá regényekben, hogy elhagyatott leányt főurak, kitűnő férfiak emelek magokhoz. Dajkaja is ugy beszélt vele a mesében, hogy a hamupipőkéből tündérkirályné lett. Ha nem is szóról szóra igazok ezek, de lenni kell bennük igaznak, mert az életből vannak merítve. Hátha utána is eljön egyszer az a szép deli gróf, Visztulai, ki most a házi kisasszonynak udvarol. Délelőtt, mikor megérkezett, részvét-

eljesen nézett reá. Hogy a házi kisasszonyt nem szereti, az könnyen észrevehető: ime most is milyen szórakozott! Hátha éppen most reá gondol és így szűt magában: Ne epedj, szívedm árvája; félre teszek én mindent: előítéletet, családi számítást és magamhoz emelem nemes szívedet!

Ez ábrándokat fűzte tovább napokon keresztül az árva leány. Aztán egymásra olvasta a regényeket, hogy új alakokat találjon ábrándjához és újabb rámat, melybe magát beleilleszse. A regények sokszor mondtak szomorú dolgokat, és ő azzal vigasztalta magát olyankor, hogy nem mind igaz, a mi regényekben van.

Szegény leány! Hogy nem volt közelében valaki, a ki fölébe sugta volna:

„A birhatót ne add el álompénzen, melyet kezébe hasztalan szorít.“

A gróf gazdatisztje egy derék székyű fiu, már rég szerette Ágnest; most elhatározta magát és megkérte. Ágnes könyező szemmel ment be a grófnőhöz.

„Miért vannak a könyek szemeidben? Mi bánat ért, Ágnes fiam?“

„Éppen azért jöttem, hogy elpanaszoljam nagyságodnak. A gazdatiszt megkérte kezemet.“

„Nós? csak nem azon bántódom, hogy egy csinos embernek szemébe tüntél?“

„De mikor én soha sem bátorítottam erre, hogy jutott eszébe engem megkérni?“

A grófné hamar áttért mindent, már régebb is sejtette; aztán a leánynak vállára tette kezét és gyöngéden így beszélt:

„Nem erőltetlek egy szóval is, hogy akár a gazdatiszthez, akár máshoz nőül menj von zalmad ellenére; csak arra figyelmeztetlek saját javadért, hogy mérlegeld meg a körülményeket és ne indulj ábrándképek után.“

Ágnes szobájába ment és már most zokogva sirt. Mennyire csalatkozott a grófnőban, hogy még nem is találja feltűnőnek a gazdatiszt bátorságát! A megháttott leány ide is oda is kopaszkodott, a lehetőségek és lehetet

lenségek országába egyaránt, hogy kimagyarazza magának a grófné magaviseletét. Végre is azon a magyarázaton nyugodott meg, mely leginkább összeegyeztet him ábrándjaival. A grófné bizonyosan észrevette Visztulai vonalmát iránta és félti leánya szerencsét.

Ez a gondolat aztán rögeszméjévé vált Ágnesnek. Néhány nap múlva a grófék látogatába mentek a szomszédfalusi birtokoshoz és éppen akkor érkezett hozzájuk Visztulai. Mig hazajönének, Ágnes fogadta; ugy is csak pár óra van estig, akkor bizonyosan megérkeznek.

Két óra nem repült el gyorsabban senkitől soha, mint Ágnestől most. Életében először beszélt huzamosabban az imádtott férfival és minden nyilatkozat után nagyobbabnak, nemesebbnek találta őt; Visztulinaak sem volt oka, hogy unalmasnak mondja ezt a két órát, mert Ágnes elég mivelt és elég szellemes volt arra, hogy kellemesen csevegessen az ember vele. Aztán szép leányoknál hamarabb megtaláljuk a szellemet. Elég a hozzá: kellemesen tölté idejét mindkettő. Megérkezett azonban az alkony és Visztulai elejűkbe akart lovagolni a grófnőkanak. Utolsó beszélgetésük tárgya éppen Ágnes családjának szerencsétlensége volt. Búcsuzáskor Visztulai érzéssel így szólt hozzá:

„Bizzék kegyed a jó Isfenben, jó emberekben és főként saját magában s én reménytem, hogy jövője kárpótolni fogja multjának szenvedéseit.“

Visztulai ezzel kivágatott a kapun, Ágnes pedig szobája felé lengett, könnyen, mint egy villi; a boldogság emel lelépelt.

Szobájában rá gondolt az utolsó bensőséggel mondott szavakra s azoknak értelmét egyenkint bonczolni kezdte. Oh, mert végtelen gyönyör a szívnek, hozzá köthetni a kedves ajkáról hallott szavakhoz minden szép, minden óhajtott fogalmat.

(Vége következik.)

TÁRCZA.

A NAGYSÁGOS ASSZONY LEÁNYA

(genre.)

Irta

Réthy Lajos.

Szegény pálinkaárúsnő, az egykori nagyságos asszony, nem bírta sokáig az életet; két nagy baltamasság, a bánat és a fájdalom szövetkezte támadta meg testének gyöngye alkotmányát. Ez ellenségekkel dacolt ugyan egy ideig, mert életének hatalmas szövetségese volt: leányai iránt való szeretete. De e szövetséges tábor fele hűtelen lett s az ellenséghez állta által, szegény és boszankodás név alatt. A szegény asszony nagyobbik leánya megszűkött egy katonatiszttel.

Testének gyenge alkotmánya, hogy tudta kiállani tovább a küzdelmet, a fájdalom, bánat, szegény és harag ellenében? A szegény asszony meghalt, Isten és a jóemberek kegyelmére bizván kisebbik leányát, a szende Ágnest.

Isten és a jó emberek nem is feledkeztek el az árva szép leányról. A rikfalvi grófné magához vette és házában a felügyelőségét rá bízta, megléven győződve, hogy boldoggá teszi ezzel. Hiszen közelebbi éveiben csak nyomort és szegénységet látott, elhagyott viskójukat messze került minden tisztességes ember. Itt mindennapi szűkségekkel nem kell küzdenie, és mivelt emberek körében van.

Ágnes pedig boldogtalanabb volt itt, mint amaz elhagyott viskóban.

Itt szemével látta mindennap azt a fényt, kényelmet és magasabb élvezeteket, melyekhez gyermekkorában hozzá szoktaták; és ő nem részesülhetett azokból, vagy ha igen is, csak kegyelem képpen. Megvalósulva állottak

mulányát a székek nemzetségei és törzseikről már bevégezte és közelebb sajtó alá akarja adni

— Esztorgamban a szülőkódok számára adott, és sorsolással egybekötött hangverseny 1000 forintot jövedelmezett.

— A Manuféle csődözmeghez tartozó berkenyesi uradalom Erdélyben 75,000 frton vette meg Strubecker bécsi bankár. Az uradalom 300,000 frtra volt becsülve.

— A Kisfaludy-társaság november 26-án tartott havi ülésében Arany János igazgató Shakespeare arenek „Sz. Ivánéji álma” fordítását olvasta fel a harmadik felvonást. Örvendetes tudomásul szolgált az is, hogy a vigjáték fordításával már teljesen elkészült, s így a Kisfaludy-társaság által eszközözendő magyar Shakespeare-kiadás egy művel ismét gyarapodott. Székács József tag „Uj biblia” című sz. írást olvasta fel, mely oly tetszésben részesült, hogy a társaság annak a legközelebbi közgyűlésen való felolvasását határozta el. E közgyűlés egyik tárgya lesz még b. Kemény Zsigmond tag emlékbeszéde Vörösmarty Mihály felett. A közgyűlés egyéb tárgyai később lesznek megállapítandók. A könyvtárt gyarapították: Erdélyi János tag „Kisebbségi prózái” I. és II. kötetével, és Simonffy Kálmán ur „Dalvirágai” I. kötetével. Kellemetlenül hatott az igazgató azon jelentése, hogy a pártolók szinte fele még mindaddig be nem küldte 1863-i évdíját; mindamelllett a pártolók még hátralévő könyvilletményét (Sand György „Antoniát”-ját, melylyel az 1861—3 dík évi pártolói kiadványok sora be van fejezve) a gyűlés szétküldetni határozta, remélve, hogy a kik még adósok, e könyv vétele után sietni fognak tartozásukat leróni.

— A bécsi „Glocke” szerint Kaliforniából egy óriás fenyőnek átmetésztést hozták el Angliába, mely évi gyűrűzetének száma után 6,000 évesnek mutatkozik, és fájának egészleges volta szerint még további 6,000 évet élhet vala, ha törpe emberek vasfűrészre keresztül nem metszi. Mily képet mutat e fa a teremtsérről! — kiált fel a fenebbi lap — 6,000 nyarat és telet látott; egy időt, melyben a sors 220 nemzetséget alkotta, és velük az életnek változó örömeit és szenvedéseit élvezte; egy időt, melyben Babilon, Jeruzsalem, Memphis, Tyrus, Sidon, Athéne, Karthago és Róma, annyi ország, meg annyi nép virult és elenyészett. Ha a szellők hírt hoztak nekik, hogy az óriás fenyő hallhatta, miképp marczangolták egymást az embereknek nevezett egy napi állatok Nimród, Mózes, Cyrus, Xerxes, Sándor, Hannibál, Mária és Cásár alatt, a leutoburgi erdő, a katalauni földek, Lützen és Lipcsénél, Sebastopol, Solerino és Bulls-Rum alatt.

— Pósváról, a palócz vidékről, következő tragikái eseményről értesül a „Mátra”: az odaváló molnár P.-nak fia, ugyanis szintén odaváló izraelita kereszmáros leányát szeretete, mi végből gyakran ellátogatott a leányházhoz. Az izraelita apa észrevéve leányának viszonát, minden áron tiltalmazta a további találkozást, mi annyira elkeserítette a szerelmes párt, hogy így talán egymáséi nem lehetnek, hogy kétségbeesve, egy este összejöttek; s reggel 6 óra tájban az ifjú először a leányt szíven keresztül lötte, s aztán ráborulva önmagát végéig ki. A lövére előjövők mindkettőt vértükben lelék, a leányt egészen halottias öltözékben, kibontott hajjal, az ifjú még élt, s a balátusában visszautasította a segélyére sietőket.

— Mig a politikai jelenségek egészen elkenekőztek értelemben nyilvánulnak: más uton újra fölmerül azon terv, hogy Franciaországot és Angliát egy vasúti hídral kössék össze. A vaspálya nem a csatorna alatt, hanem magában a csatornában fogna építtetni. A száz darabból álló alagutat egy roppant vasos fogná összekapcsolni és az alagut és cső közti tér falaztatni töltenék ki.

— Elsüllyedt hajóknak légnyomás általi fölemelése, magyar találmány. Austriai és kül földi lapokban már többször volt említés a fönnevezett találmányról. Erről az „Arad” következő adatokat közölheti. Popovics Lázár mérnök Aradról, jelenleg vasúti állomás főnök Marczhegyen, 1861-ben dec. 19-én a bécsi mérnöki egyetemen egy, már 1844-ben nyert szabadalmat terjesztett elő, melyből kitűnik, hogy a nevezett találmány már nem új, miután Popovics ur már 20 évvel ezelőt, mint a bécsi politechnikum tanítványa, ezen eszmét már kifejtette s e találmányra szabadalmat szerzett magának. Ujjabb időben Bauer Vilmos mérnök a „Ludvig” hajónak a bodeni tóból történt kiemelése alkalmával ugyanezen elvet alkalmazta és pedig sikerrel. Popovics ur 1843-ban e találmányt a cs. kir. sz. Dunagőzhajózási társulatnak ajánlotta s e célból a budai hajógyárba ment, hogy találmányát gyakorlatilag megmutassa, de az akkori igazgató nem lehetett annak czélzserűségéről meggyőzni; de később ajánlatot e találmány a cs. kir. tengerészetnek, de innen a polgári hatóságokhoz utasított. Beskiba tanár ur a

főltalálónak azon tanácsot adta, hogy találmányára szerezzen szabadalmat Francia- és Angolországban, de az utazásra nem volt elég pénze s így ez elmaradt. Husz év után Bauer mérnöknek a német nemzet támogatása mellett sikerült az elvet gyakorlati érvényre emelni s ez által magának kitüntetések szerezni. De ezért a valódi érdem Popovics honfittársunké.

— Báró Kempen tábornak nagy (+) 1859-ig a legelső rendűrség főnöke, két-havi selyos hetegség után e hó 28-án meghalt.

— A bécsi közszéptanács f. hó 27-diki ülése több tekintetben érdekes volt. Az ülés kezdetén Mühlfeld és társai sürgetős indítványt tesznek, mely szerint császár Ö felsége Bécs nevében felszólítandó, hogy gyamoltsa és mozgítsa elő Holstein ügyét. Klucki szabálylenesnek tartja az indítványt, de óvása mellőztetik k. Kopp Schleswiget is a feliratra akarja tételni, mire Mühlfeld megjegyzi, hogy menyire ő tudja, csak Holstein teszi a német szövetségi alkotórészét, Schleswig és Holstein különben elválaszthatatlanul egybe van kötve. Stendel a tett indítványokkal tökéletesen egyet ért, de ezen felirattal egy más felirattal is Ö felsége elé terjesztését tartja szükségesnek, melyben az Ausztria és Magyarország (kiáltás: oóó) közötti előbbi megegyezésszükségessége mondatik ki. — Nagy nyugtalan-ág között teszi ez indítványt, mi közben a gyűlést fokozott izgatottság fogja el. Meingo javasolja, hogy azonnal naprendre térjenek. A polgármester kinyilatkoztatja, hogy az indítványt csak akkor terjeszti elő tanácskozással, ha irásban s az ügy-rendszabályok által megkívántató pártolással nyújtatik be. (Nagy mozgás a legszűkebb baloldalon.) Umanff fel akar szólni, de mielőtt ezt tenné, a polgármester figyelemzteti hogy csak a Mühlfeld-Koppféle indítványhoz tartsa magát, miután a Stendel ué felett nem engedheti meg a vitát. Unlauff: Ha az urak előre rám akarják erőszakolni, miről beszéljek, lemondok a szőlásról. Ma semmit sem beszélek többé. (Nagy zajjal odahágja székét s eltávozik.) A polgármester után kiált: Viselje ön magát a mint illik! (Zaj) Göri: Németek, de osztrákok vagyunk, német testvéreink nem kevésbé állnak közelebb hozzánk, mint az osztrákok. A Mühlfeld-Koppféle indítvány mellett van, de azt hiszi, hogy szükséges a Stendel-indítványt is elfogadni. Rausch: En is a Stendel-indítvánnyal vagyok. (Nagy nyugtalan-ág) A rá történt szavazásokor a Mühlfeld Koppféle indítvány majd egyhangu határozat által az első bizományhoz adatik véleményezésre, s az ülés befejezett.

— A Debreczenben alakulandó alföldi izraelita földmívelési, ipart és nehéz mesterségeket terjesztő egylet annyi részvétre talált, hogy az alap tők száma már is 500-ra emelkedett. Az ideiglenes választmány f. december hó 6-dikán délután 3 órakor az alapszabályok előterjesztése végett közgyűlést rendezend.

— A parisi rendőrség a különböző államok biztonságát batóságait roppant gyémántlopásról értesítette, mely Páris egy legelőkelőbb ékszerésznél követették el. Az elorzott gyémánt és arany-tárgyak értékét néhány millió frankra becsülik.

— Kálvin három százados emléktünepére már történnek Franciaország pro'etans közsegeiben előkészületek. Gyűlésileg elhatároztatott, hogy ezen napnak ünnepére (meghalt 1564. máj. 27-én) minden consistorium és minden egyháztanács egy könyvtárt alapítson s abba alapkövül Kálvin legújabb s legteljesebb kiadású művét tegyék.

— Pályázata. A pestbudai hangszergyári zenede részéről közhírre tételik, miszerint méltóságos bíró Prónay Gábor, egyleti elnök ur nagylelkű ajánlata folytán, melyszerint egy magyar szellemű zeneműre minden évben 10 és Weisz Bernát ur második díj 5 aranyból álló jutalmat töltenek ki, az 1864-dik évre pályázatot hirdettek egy „lassu és friss” régi magyar nótára. A pályaművek idegen kézzel írva, valamely jelmonddal ellátva, és ugyane jelmondatot viselő és a szerző nevérejtő bepecsételt levéllel együtt, 1864-dik évi márt. utolsó napjáig az egyleti titkár Ritter Sándor urhoz beküldendők. A jutalmat nyevendő pályaművek az említett zenede tulajdona maradván, az első annak költségén, „Zenedei pályazenemű” cím alatt annyi példányban nyomatik ki, a mennyi tagja van az egyletek, és ezek mindegyike egy egy példányban ingyen részes tteik. Közl. Ritter Sándor egyleti titkár.

— A petroleummal megint nagy szerencsétlenség történt. Bécsben egy cipészlegény petroleumot akarván önteni a lámpába, midőn ennek üveg kéményét levezte, ez megégette kezét, úgy hogy mind a kéményt, mind a petroleumos palackot földre ejtette. A szét-tört forró üvegkémény darabjai meggyújtván a szétömlött kőolajat, egy pillanat alatt a legény is lángba borult. Egy jelen volt házi szolgáló segítségére sietett a legénynek s szintén tetemes sérüléseket szenvedett. Az emelők, kezők és mellők szinte szénné éget.

Vége egy harmadiknak sikerült a tűzet elfojtani rajtok, de ez is megsértült. Növeli a kőolaj veszélyességét, hogy a segítséget mintegy lehetlenné teszi, s a segítő bizonyos lehet benne, hogy szintén meggyúad. Aztán a kőolaj nem ég oly feltételes lánggal, mint például a borszesz, hanem égés közben is erősen beszívódik a ruhába és bőr alá: innen az, hogy oly nagyon összegetti a testet.

Nemzeti színház. Dec. 2-án a helybeli rom. kath. Lyceumban alakítandó, s a ref. collegium zenekarának javára: „Zene, ének- és szavalati Academia”, mit megelőzték: „Az óras kalapja” című 1. felvonásos vígjáték. Girardin után Follinus. Az Academia 2. szakasza igen érdekes volt, s igen meg volt elégedve a jótékony czél által lelkesített nagy számmal összegyűlt közönség, s jöllehet a közép pályóky nagy része nem volt kivéve, mindazonáltal a két tan dabeli nemes czélú egylet mindenikének 100 o. é. frton felül volt a jövedelme. Az Academia 1-ső szakasza következő volt: 1) Nyitány Le Solitair című operából az ev. ref. zenekar által. 2) Briceidali nagy magyar ábrándja, fuvólán előadta Mózsa József; oly jól, szabatosan játszott, hogy valóban megérdemelte a sok lelkes tapsot és kiáltást. 3) Ima Linda című dalműből a r. kath. dalárda által sok érzéssel énekeltetett. 4) A holló, költemény Poe Edgardtól, szavallá Czizkántori Béla, oly jól szavallt, oly helyesen gesticulált, hogy bárkinck dícséretre válnék, annál inkább e szavallónak, ki ily ifjan ennyire vitte, s ki szorgalmas gyakorlás, tanulás által még jeles szónok lehetne; a kapott bukréda lelkesítse a derék ifjút. 5) Romanz Dinorából énekelte Institoris K., igen meghatóan. 2. dík szakasz: 1) Magyar csárdások szerző Berecz Ede, előadta a cs. kir. zenekar. 2) Magyar ábránd, zongorán előadta Hatfaludi Jenni k. a., a jól választott és kezelt darab nem téveszté el hatását. 3) Az utolsó alamizna, költemény, szavallta Herepei Gergely. 4) Ábránd az Eskü című operából zongorakísérettel jeladó kürttel előadta Vince Miklós; kár volt, hogy a zongora nem stimmolt a jeladó kürttel. 5) Nép-dalok, előadva a r. kath. dalárda által. 6) Velencei Carneval, előadta a ref. főtanodai zenekar. Az egésze csak az a megjegyzésünk: hogy láttunk, hallottunk, gyönyörködöttünk és tapsoltunk.

Csütörtök. Dec. 3-án „Királyi csók.” Vigjáték 3. felv. irta Dumanoir, ford. Csepregi L. Igen élénk meneti francia darab s a szereplők is mindnyájan jól vitték szerepüket, de leginkább Follinusé, ki a divatrusnó ritka lélektani tanulmányt ad; az előadást fűszerezé Komáromi mulatók, eleven játéka, méltán érdemel dícséretet. Közönség szokatlann kevés számmal.

POLITIKAI HIREK.

Franciaország. Páris, nov. 28. A „Gen. Corr.”-nek írják: A császár holnapután jó Párisba, elköltölni fog egy ministertanácsban s átveszi ünnepélyes kihallgatáson, Msgr Chigi ur kezéből a pápa választát a congressus tárgyában. A ministertanács tárgya természetesen nem egyéb, mint az angol válasz, a melyet Drouin de Lhuys ur ma délen kapott kezébe, s a melynek értelme oda megy ki, hogy Victoria királynő kormányja, nagy sajnálatára, nincs abban a helyzetben, hogy a congressusjavaslatot, úgy a mint az Napoleon császár nov. 4-i iratában formulázva van, elfogadhassa. Ez az egyenes visszautasítás, az egyetlen a mely a tuileriák meghívását érte, s éppen ezért legnehezebben esik s nyomasztólag hat minden körre. Udváriassági szempontból vigasztalás lehet, de politikai bizonyára nem az, hogy több uralkodó személyesen ígérkezett megjelenni a congressuson. Ellenben azt a hírt, hogy Victor Emanuel király, unokája keresztelőjére Párisba menne, s Compiegneben Palmers on lorddal találkozni fogna, több oldalról megegyőző.

Az angol elutasító válasza a „France” azt mondja, hogy most már két út áll Franciaország előtt: vagy a többi állammal egyesülni egy congressusba, vagy az egész congressus eszméjét elejteni; minden újabb alkudozás nélkül, béke- és emberiség kiserlete egész erkölcsi nagyságának érzetében megállani. Franciaország politikájá az utóbbival egyezik meg. Ő a nagy napi kérdések egyikehez sincs fűtve; nincs Lengyelországa mint Oroszországnak; nincs Velenceje és Magyarországa mint Auszriának; nincs Posenje mint Poroszországnak; nincs csak lassankint alkotólag egysége mint Olaszországnak, és nincs Irlandja, mint Angliának; végre nem százados vetélkedő harcok színtere mint Német és Törökország. Franciaországnak csak össze kell magát szednie s várakoznia, hogy az események igazságot szolgáltatassanak neki!

A „Constitutionnel” még harciasabban beszél Szemére veti Angliának, hogy Fran-

ciaország baráti jobbát minden alkalommal visszatáasztotta, s miután egy egész blunajstromot elsorolt, így végzi czikkét: „Ma, egy oly pillanatban, a midőn az események egymásra torlódnak, egy oly pillanatban, a midőn minden kormány azon gondolkozik, hogy a szerződés teljesedésbevételét a népek jogszerű törekvéseivel Dániában, Olasz- és Lengyelországban kiegyeztessék: ismét száraz és hideg megtagadás fogja e a haladás és igazság eszméinek útját állani, s a miről megvagyunk győződve, az angol nemzet nemes keblű hajlamait erőszakkal felháborítani? Soha kormány nagyobb hibát nem követne el, s könnyelműebben nem fogna egy szép szerepről lemondani. Csaknem kívül állva a száraz föld harczterén, minő befolyást és mekkora erőt fejthetne ki az angol kormány a népek szabadságának javára! Emlékeztet a „Constitutionnel”, miképpen távolított el Franciaországtól halásan elismert közbenjárása a Trenttygben egy Anglia és Amerika közötti háborút. A miből látszik, hogy tíz év óta mily becsülettel és barátságosan viselte magát Franciaország Anglia irányában, s mily kevéssé a köszönet érette. De ha bántja Franciaországot a jelen helyzetben Angliának csekély segédkezése, Európát bizonyára a legfontosabb érdekeiben sérti. Franciaország minden személyes nagyravágástól menten, az összes hatalmak jóakaratóiból intézte felhívását. Ha tehát zavarok és viszátkodások fognának kitűnni Európában, a mint ezt nagyon könnyű előre látni, a felelősség egészen azokra súlyosulna, a k k a béke és kiengesztelés művét visszautasították.

A „Nation” szerint Sándor csár válaszában egy szó sincs Lengyelországról. A csár általánosságban beszél minden kérdésről a nélkül, hogy egyike vagy másikba melyekben belebocsátkoznék. Méltányolja a francia császár eszméjét; felhossa, hogy hat év alatt egyszer sem volt ujcsozozás Oroszországban, hogy a hadserget lejjebb szállította volt, csak a legújabb időben kellett ismét, számdéka ellen, szaporítani. A levél azzal a biztosítással végződik, hogy Napoleon császár békés czélja az orosz csár legelőkelőbb rokonszenvével találkozik.

A „Courr. de Dim.” a porosz király válaszárol közöl némely részleteket. Az irat nov. 18-án kelt, s 22-én jutott Napoleon kezébe. A király tetszését nyilvánítja a nemes keblű érzelmek iránt, a melyek a császárnak a congressus eszméjét sugallták. Országát javát szíven hordozó egyetlen uralkodó sem utasítat vissza egy oly javaslatot, a mely annyira alkalmas arra, hogy a világbeke fenállását biztosítsa. A szerződésnek is az a sorsa, a mi minden emberi dolognak: alá vannak vetve az idő hatásának. Mindamelllett nem lehet leledni, hogy az 1815-i szerződések az európai rend alapját képezik. Azért a király és kormányja is örömet rész vesz egy oly munkában, a melynek czélja e szerződések eltorlított részeit kiegészíteni. A levél fölemli a Poroszországnak mindig kitűnő pártatlan állását, a mely mindig a szerződések korlátai közt maradt. A Hohenzollern uralkodóháznak nincs hat semmi oka, ünnestelen segélyvel nem járulni a császár javaslatához, s nem is tartózkodik e segélyt felajánlani, a lehető nehézségeknek előleges eszmecseré után való kiegyenlítő-ére.

Az „Ostd. P.” párisi levelezője az Austria ellen a tuileriákban uralkodó rossz hangulat bizonyítékul felhossa Drouin de Lhuysnak a congressust tárgyzó körjegyzéke kísérő levelét a bécsi kabinethez intézett iratát, a melyben azokat a tárgyat vázolja, a melyekkel a congressus foglalkozni fogna. E kísérő irat leplezetlenül kifejezi az Auszriával való egyetlenséget. Franciaország azt hitte, hogy Austria előzékeny bizalommal fog hozzá csatlakozni, s Angliával közösen a legnehezebb kérdések felett előre értekezni. Ez, fájdalom, nem történt s Franciaország kénytelenül látja magát, hogy az Európa nyugalmát leginkább fenyegető ügyekben Európa belátásához felelősségen. A midőn Rechberg gróf sürgette érvelt hozzá fel, hogy a legtöbb congressus hosszu véres háborúk után következett, hogy Európa megrongált helyzetét rendezze, s a westphaliai és bécsi békekötésekre mutat: mindenesetre igaz, hogy eddig elő békekötések és diplomai egyezmények sokkal inkább a harczoló felek kimerültségét követték, mint a kabinetek szabad akaratából történtek, hogy a nehéz kérdéseket ok-szerű felfejtés után oldják meg. De hát azért a kormányok mindig csak erőszakkal oldják meg, a helyett, hogy eszélyük által előkészítenék a közös jóakarattal kiegyenlítőnek a kérdéseket. Valóban illenék korunkhoz, megkísérteni a háboru eshetőségeinek kiküldését s a béke megszilárdítását az által, hogy alapjává egy igazi nyilvános jog legyen téve, egy oly jog, a melyet minden hatalom elismer. A Rechberg gróf nov. 17-i iratában levő megjegyzések és okoskodások meglepően hasonlítanak azokhoz, a melyeket Russel lord használt a maga sürgetésében, a miből Drouin de

Lhuys azt követelt, hogy Austria és Anglia között e részben előleges megegyezés történt.

Ugyanaz a levelező írja, hogy a midőn Cowley lord kormánya elutasító választat készített Drouin de Lhuysnak, a orosz határ némi szelidítésére azt a „személyes“ hiedelmét nyilvánította, hogyha a congressus valamely határozott egyes kérdésre szorítkoznék, Anglia elvégre is rávénné magát, hogy részt vegyen benne, s a midőn Drouin de Lhuys azt kérdezte, hogy melyik kérdést érti, Cowley a Drouin dolgozó szobájában levő térképhez közeledve, szóltan Dániára mutatott.

A „Memor. diplom.“ szerint a congressusra meghívott 20 uralkodó közül 9 személyesen ígért megjelenni, u. m. a pápa, a spanyol királynő, a belga, svéd, portugál, olasz, dán, görög király s a török szultán. A pápa válaszirata nov. 25-én érkezett Párisba; s ő szentsége a meghívást minden fentartás vagy biztosíték-kívánás nélkül, feltétlenül elfogadja.

A „III. Napoleon és a congressus“ című röpirat, a melyről azt híresztelték, hogy a császár nézetét a legkövetlenebb kutfőből fogja tolmácsolni, megjelent. A „Moniteur“ dec. 1-i számában azt írja, hogy a kormány e röpirat közrebocsátásától egészen idegen.

Párisban bizonyosnak tartják, hogy Ferdinánd Miksa főherceg februárius elején csakugyan elutazik Mexikóba, ha ott az általános népszavazás december vagy januárius folytán megtörténik.

Olaszország. Turin, nov. 27. A „Vaterland“ levelezője szerint Victor Emanuel királynak Párisba meneteléről, legalább egyidőre szó sem lehet. A király nov. 7-én, tehát Nápolyba indulása előtt kevéssel, sajátkezűleg írt levelet küldött Napoleon császárhoz, óhaj-

tását nyilvánítván, hogy több fontos kérdés feletti személyes értekezés végett találkozni kívánna a császárral. Nov. 23-án szintén sajátkezűleg írt választ kapott, a melyben a császár tudatja, hogy a találkozási idő rosszul volt választva, mert a király párisi látogatása bizalmatlanságot keltene a többi hatalmakban, azért bármennyire óhajta maga is a találkozást, a congressus kérdésének eldöntéseig le kell mondania arról az örméről hogy szövet-ségeit Párisban láthassa.

Németország. Berlin, nov. 28. A holsteini végrehajtásra két hadosztály, a 6-dik és 13-dik, mindössze 20–24,000 ember, már parancsot kapott, hogy készen legyenek az indulásra. A brenai börtén azt beszélték, hogy egy ottani tőzszáz Glasgowban a délamerikaiak számára épített, de az angol kormány által letartoztatott két hadigőzöst megvásárolt a porosz kormány részére, egy millió tallérért.

Orosz- és Lengyelország. A mint a „Gen. Corr.“-t Jassyból tudósítják, a moldovai határvárosokban egy idő óta fegyveres csapatok gyülekeznek oly czéllal, hogy a lengyel-felkelőkhez csatlakozzanak. A csapatok többnyire orosz és osztrák szökevényekből, volt török katonákból, lengyelekből és olaszokból állanak s majdnem valamennyien az olasz konzulág védelme alatt s Garibaldi és Mazzinival összeköttetésben vannak. Jó francia-fegyverek vannak, a melyek tengeren érkeztek az oláh fejedelemségekbe.

Egy lemergi, nov. 30-ról szóló távirat szerint, Wasylownál a zolkiewi kerületben (Galiciában) mintegy 80 felkelő ment át orosz-lengyel földre.

A „Czas“ szerint a felkelőknek nov. 18-án szerencsétlen csatájuk volt egy orosz hadosztállyal. A felkelők 27 halottat és 30 sebesült-

et, az oroszok 80 egy néhány halottat és 9 foglyot vesztek. A csaknem felére apadt felkelő csapatnak sikerült keresztül vágni magát s más tájakra menekülni.

Orosz rszág politikai szervezését már jövő jan. elején megakarják kezdeni, E szerint, Lengyelországot is ide érte, Oroszország kelenz alkotmányos tartományra lenne felosztva, a melyek mindegyike külön-külön országgyűléssel fog birni; Fionland nagyhercegsége lesz Helsingforsban; a szentpétervári kormányzóságé Estland, Livland és Kurlandé lesz Szentpétervártól; Nagy-Oroszországé Moszkvában; Kis-Oroszországé Kiewben; Dél-Oroszországé Odessában; Nyugati-Oroszországé Wilnában; Lengyelországé Varsóban; Keleti-Oroszországé Kasanban s Szipériáé Irkuckban. A szervezésből ki lesznek hagyva a kaukázusi tartományok és az orosz-amerikai gyarmatok.

Ujabbak. Berlin, dec. 1. A képviselőház mai ülésében Schleswig-Holstein felett folyt a vitaközlés. Bismark miniszterelnök a következő tartalmu nyilatkozatot olvasott fel: A londoni szerződés aláírásán lehet sajnálkozni de a becsült és eszély parancsa az, hogy szerződési hűségünkhez ne engedjünk kétséget fűzni. Ugyan e parancs mellett vagyunk Dániát illetőleg is. A londoni szerződés s az 1851- és 1852-ki egyezmények együtt állanak, együtt esnek el. A szerződés felmondása elvonná az alapot Schleswig-Holstein állása alól. Az a feletti határozást, hogy valjon és mikor áll be az eset, a dán kötelezettségek kétségtelen nem teljesítése következtében, hogy a londoni szerződés alól feloldozottaknak nyivánitsuk magunkat, a kormány magának kell, hogy fenntartsa; sem a szövetséggyűlésre nem bízhatja, sem itt ki nem fejtethi. Ausztriával értekezések

voltak, a melyek a londoni szerződést illető összhangzó magunktartását egyidőre biztosítják. Lanenburgban, szerződés nélkül is jogositottnak tartjuk IX. Keresztélyt az örökösödésre. Holsteinné nézve a jogezim a londoni szerződésen s az 1851- és 1852-ki egyezményeken alapszik. Mind addig, a míg a londoni szerződés fenáll, állanak az october 1-i végrehajtási határozat indokai is. Mi, Auszriával együtt, indítványokat tettünk a haladéktalan teljesedésbételre; katonai intézkedéseket teendünk s az országgyűlésnek előterjesztéseket a szükséges pénz iránt. — A vita folytatása más napra haladt.

— Köln, dec. 1. A „Köln. Ztg.“ közli a „III. Napoleon és a congressus“ című röpirat fordítását. A röpirat zárkövetkeztetése ide megy ki: Napoleonnak nov. 5-diki trónbeszéde s a congressusra való meghívás egy elválaszthatlan egészet képeznek s vagy világhekét tartalmaznak a congressus következtében, vagy háborút a jövő tavasszal.

Gabonaár Kolozsvárt December 3-n 1863.

(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztbúza 4 frt — kr. Elegybúza 3 frt — kr. Rozs 2 frt — kr. Árpa — frt — kr. Zab 1 frt 40 kr. Törökbúza 2 frt 10 kr. Pilyóka — frt 50 kr. Marhabús 10 kr.

Bécsi börze December 3-án: Nemzeti kölcsön 80.80. 5% Metalliques 74.20. Bank-részvény 784.—. Hitel részvény 177.20. Váltó Londonra 121.30. Ezüst 121.25. Arany 5.80. 1860-diki Állam kölesűn 91.80.

December 1-jén: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 74.50. Erdélyi 71.50.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

HIVATALOS.

32—1863.

(274)

(1—3)

Hirdetmény.

A kolozsvári nemzeti színház 1864-ik virágvasárnapjától kezdve, egy vagy több évekre kiadandó lévén, a vállalkozni szándékozó színműz igazgatók felhivatnak, hogy ez iránti jelentéseket legfennebb 1864 január végéig színházi választmányi jegyző Groisz Nándornál Kolozsvárt tegyék meg.

Az erdélyi országos nemzeti színházi választmány.

Kolozsvárt, november 27. 1863.

Sz. 4674—1863

(269)

(2—3)

Haszonbéri hirdetmény!

Kolozsvár sz. kir. városa ugynevezett hid- és kapuvám vételi jogát vál. esk. község idei 302 köz. számú végzése által 2 évre u. m. 1864-ik évi január 1-től 1865-dik évi december végéig a legtöbbet árverésen határozván bérbe adni, erre nézve az árverés folyó év december 16-án egy délutáni mint délutáni hivatalos órákban, város házában emeleten 4-ik számú gyűlésteremben fog megtartatni. Bérvegyők ez árverésen az irt helyen és időben megjelenni oly figyelemzettel, hogy megvárják a bérvegyéshez vezetett haszonbéri tárgy 5860 az az ötezer nyolczszáz hatvan forintban oszt. ért. fog felkiáltatni, csak olyanok szólhatnak az árveréshez, kik a szabályszerű biztosítási képességeket fekvő és tehermentes javakban bítelesen tanúsítandják, ezen felül bánatpénzzel a fölkiáltási összeg 10%-át az árverezői bizottmány kezébe teendők. A haszonbéri szerződés föltételeit s a vám tarifát áttekinthetni naponta a hivatalos órák alatti, tanácsbáznál emeleten 9-ik számú iródban de az árverés előtt is közrebocsátatandnak.

Sz. k. Kolozsvár város közigazgatási tanácsa 1863 november 25-én tartott üléséből.

Kiadta Elekes András b. aljegyző.

NEM HIVATALOS.

===== (275) ===== (1—3) =====

GROSS KÁROLY fogművész

Utasásból Kolozsvárra visszaérkezvén, lakik a régi szállásán — tordautozában dr. Szabó-ház emelet. Napoként délutáni 2—5 óráig otthon található.

===== (276) ===== (1—3) =====

Eladó orgonák.

Egy két osztályu hat változatú, és egy egy osztályu hat változatú új orgona, bármely egyház részére, több évi jótállás mellett eladó. Ugyancsak egy olcsóbbszertű zongora is eladó. Értekezhetni Kolozsvárt, külmónostorutezában 186 szám alatt

BLAHUNKA LAJOS, orgona- és zongora-művészszel.

===== (257) ===== (3—3) =====

Eladó kocsi

Egy újonnan kiigazított ügyes utazó kocsi eladó. Megtekinthetni Kolozsvárt a belközéputezában 524 szám alatt.

Mesterséges fogak és fogsorok

a legújabb és legelőnyösebb mód szerint,

alólírt által készítvők és lehető legjutányosabb díjért berakvák, előnyös sajátágaiknál fogva különösen kitűnők.

Ezek francia vagy angol ásványfogakból állván, jó aranyba, vagy valódi érenybe (Platina) foglaltatnak s oly pontossággal rakatnak be, hogy a természetes fogakat tökéletesen helyettesítik, a megerősítési helyek észrevehetetlenek, és czélszerűség s tartósságuk által különösen ajánlkozunk.

Az efféle mesterséges fogak berakásánál nem elkerülhetlenül szükséges a még netalán az inyben rejlő foggyökereket eltávolítani, s e miatt a legkisebb fájdalom sem okozatik, miután mindenki a fogakat saját magának berakhatja.

Megromlott fogakat s fogsorokat alólírt helyrehoz s általában minden fogorvosi műtétet legnagyobb kimélettel és ügyelettel visz végbe.

GIRAUD O. fogorvos Berlinből.

Lakása N.-Váradon: Lászlóter, Matta-báz 1-ső sz. Kolozsvárt rövid titléle alatt Szentegyház utca 479 sz. Vikol János ur házában. (273) (2—3)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Nyomdai Egyetem Könyvtár - Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

(260)

Alólírt közhírré teszi, hogy mitgs gr. Toldy Róziája Zombori Jánosné asszony ellen a volt szászvárosi ca. k. kerületi törvényszék előtt a Hunyadmegyei, M. Solymosi, Bohlai, Nyavalyásfalvi és Burjánfalvi ő méltóságától néhai nevelő anyám Kozolyai Lajosné által az én részemre megvásárolt birtokokhoz tulajdonosi jogom elismerése iránt pert kezdettem; s ezen per jelenleg ns. Hunyadmegye dévai törvényszékén becsomóva bírói ítélet alatt áll. Ugy szintén a megnevezett birtokok után megítélt kárpótlási tőkék és kamatok iránt perem van folyamatban. Minek közhírré tétele mellett tiltakozom mindazon lehető eladások és vásárlások ellen, melyek a fentisztelt grófnő vagy felhatalmazottja által ez elől birtokok, a már megítélt és míg megítélendő urbéri kárpótlások azok kamatai, szelvényei felett tétetni szándékolatnak; azokat mint az én jogaimat sértőket előre érvényteleneknek nyilvánítom.

Déva, november 20-án, 1863.

Kozolyai Franciska.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésben Kolozsvárt, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden kapható:

SIEBENBÜRGEN'S

geographisch-, topographisch-, statistisch-, hydrographisch- und orographisches

LEXICON,

mittelst eines Versuches seiner Landkarten-Beschreibung bearbeitet, und alphabetisch geordnet von IGNATZ LENK von Treuenfeld, k. k. General-Feldmarschall-Lieutenant. Wien, 1839. IV. Bd. — Lebocsátott ára — az előfizetési 15 ezüst frt helyett csak 10 frt. oszt. értékben.

FALI NAPTÁR 1864-dik szökő évre

katholikus és protestans, görög-orosz, és izraelita naptárral, bélyeg-illeték táblákkal, a kolozsvári es. kir. levél- és szekérposta, valamint a Biasini gyorskocsi menetrendével ellátva.

Különös tekintettel hivatali használatra.

Ára 30 kr. o. é.

Erdélyi képes naptár

az 1864-dik szökő évre 25 kr.

Erdélyi tiszti névtárával 40 kr.

Remény Naptár 1864-re

szerkesztő Gironi P. Ferencz.

Ára 1 frt 20 kr.

nagy fuchsia vagy azalea csoport színes diszképpel 1 frt 60 kr.

Mindkét képpel 2 frt.

E 2 láb nagyságú diszképek bár mely uri teremben ékességül szolgálhatnak.

Bolond Miska naptára 1864-re számos eredeti fametszvényvel. Ára 80 kr.

A magyar nép naptára 1864 szökő évre. Sokféle hasznos és mulattató olvasmányal ellátva. Szerkesztő Tatár Péter. Ára 30 kr.

István bácsi naptára 1864 szökő évre. Szerkesztő Majer István. Ára 50 kr.

Kipfelhauser naptára 1864-re. Szerkesztő „Bolond Miska“ szerkesztője. Ára 80 kr.

Kakas Márton naptára 1864-re. Okos emberek számára való kalendárium Ára 80.

Emich Gusztáv Nagy képes naptára 1864-dik évre. Szerkesztők Vadnay Károly és Szokoly Victor. Ötödik évfolyam, 30 fametszvényvel. Ára 1 ft 40.